

Doelstelling AOP

Een duurzame en respectvolle samenleving, waarin ouderen volwaardig meedoen.

Onze slogans raadsverkiezingen

Het kan anders!

Het kan beter!

Onze inzet:

1. Wij gaan na de verkiezingen in de gemeenteraad voorstellen om over de samenstelling van ons dagelijks bestuur (college van burgemeester en wethouders) niet in het geheim besprekingen te voeren. Dus niet in een achterkamertjes om tot een dagelijks bestuur te komen.

Iedereen die in Arnhem woont, werk en/of studeert heeft er recht op om te weten wat er speelt en wie er spelen. **Wij willen daarom een raadsakkoord.**

2. Wij geven ook na de verkiezingen een centrale rol aan ons **Burgerforum** als adviseur van de fractie. Niet alle zaken staan in ons programma en er komen situaties waarover besloten moet worden.

Iedereen, vanaf 16 jaar, die in Arnhem woont, werkt en/of studeert en zich niet vertegenwoordigt voelt door een andere in de gemeenteraad aanwezige fractie, mag deelnemen aan ons Burgerforum.

Daarmee hebben niet alleen kiezers op 16 maart 2022 eenmalig invloed, maar telt de mening van een ieder, die meedoet, de komende vier jaren.

Burgerforum vergadert negenmaal per jaar en deelnemers hoeven niet altijd aanwezig te zijn; deelname blijft vrijwillig en onverplicht.

Dit programma hebben wij besproken
met ons
Burgerforum® op 25 januari 2022.

Wij danken de leden voor hun
waardevolle inbreng.

ONS PROGRAMMA

Het kan anders! Het kan beter!

1. Burger en gemeente

1.1 Wij zijn voorstander van een **referendum**. Een referendum als daartoe een verzoek is ingediend door een groep inwoners of op basis van een meerderheid in de raad. Als een besluit slechts betrekking heeft op een wijk, kan worden volstaan met een referendum in die wijk. De uitslag van het referendum is bindend ongeacht het aantal uitgebrachte stemmen. Dit naar analogie van verkiezingen voor de gemeenteraad.

1.2 Wij vinden dat in elke wijk een **wijkplatform**, bestaande mensen die in de wijk wonen, studeren en/of werken, door de gemeente moet worden ondersteund. Het heeft een formele rol als het gaat om de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte. Professionals (ambtenaren en medewerkers van door de gemeente gesubsidieerde instellingen) hebben een adviserende rol. Een raadsvoorstel gaat vergezeld van een advies van het wijkplatform. Slechts gemotiveerd kan de raad het advies naast zich neerleggen.

1.3 Wij vinden dat **wijkbudgetten** openbaar moeten zijn. Elke Arnhemmer moet kunnen terugvinden waaraan geld wordt besteed. Bovendien vinden wij dat de wijze van besteding van het wijkbudget in het wijkplatform onderwerp van gesprek kan zijn. Helaas denkt bijna de gehele raad daar anders over (zie inzet).

2. Ouderenbeleid

2.1 Wij vinden dat de gemeente de komende periode **meer aandacht** voor ouderen moet hebben. In Arnhem is ruim 42% van de inwoners boven de 45 jaar. Er is dus alle aanleiding om te kijken naar zaken als eenzaamheid, toegankelijkheid openbare ruimte, relatie jong en oud, dementievriendelijkheid, armoede en participatie, vitaliteit en gezond ouder worden, de digitalisering en veilige leefomgeving.

2.2 Veel ouderen voelen zich met name in de avond **onveiligheid** op straat. Wij vinden dat de gemeente er alles aan moet doen om dit gevoel van onveiligheid weg te nemen.

2.3 In het verleden stimuleerde de gemeente de **SeniorenWegwijzer**, bestaande uit mensen die ouderen terzijde staan in allerlei praktische zaken. Inmiddels is dit initiatief verdwenen wegens bezuinigingen. Wij willen de SeniorenWegwijzer terug.

2.4 Naast speciale aandacht zoals hiervoor genoemd dient volgens ons het gemeentelijk beleid zo **duurzaam** te worden ingericht dat ouder worden in Arnhem niet met zich meebrengt dat de oudere moet afhaken of extra hulp moet inschakelen.

Uitslag stemming gemeenteraad Arnhem 10-11-2021

3. Burger en bescherming

3.1 Wij vinden dat de gemeente **vergunningenprocedures** tijdig moet opstarten, zodat gegronde ingebrachte bezwaren kunnen leiden tot weigering of aanpassing van de vergunning. Als de gemeente niet de aanvrager is, dient de gemeente er wel voor te zorgen dat de aanvraag direct ter kennis van belanghebbenden en indirect belanghebbenden worden gebracht, zodat de rechtsbescherming geen afbreuk wordt gedaan.

3.2 Wij vinden dat de **commissie bezwaarschriften** niet langer moet bestaan uit mensen deels voorgedragen door de raadsfracties; mensen die geen jurist zijn maar bekende in of met de politiek. De adviescommissie dient te bestaan uit juristen, die op basis van hun kennis besluiten juridisch kunnen toetsen en onafhankelijk van de maatschappelijke gevoeligheid adviseren. Helaas denk vrijwel de gehele raad daar anders over (zie inzet).

Uitslag stemming gemeenteraad Arnhem 10-11-2021

Voor **14** Motie "Bezwarencommissie zonder voordracht" (21M245)
Tegen **24**

Partij	Stemmen
GROENLINKS	7
VVD	6
D66	0
PvdA	4
SP.	2
ChristenUnie	2
DENK	0
de Groot	0
Verheij	0
Henzen	0
Totaal	38

3.3 Wij willen dat de gemeenteraad een **onafhankelijk ombudsman** aanstelt, die servicegericht helpt en voorkomt dat een klacht moet worden ingediend. Deze ombudsman kan ook worden belast met de behandeling van klachten en geschillen en probeert door middel van bemiddeling (mediation) de klachten en geschillen op te lossen.

4. Sociaal beleid

4.1 Wij vinden dat **sociale uitkeringen**, maar ook pensioenen en de AOW, mee moeten gaan met de loon- en prijsstijging. De gemeente gaat niet over de pensioenen en AOW, maar heeft wel de mogelijkheid om dit permanent onder de aandacht van het parlement en de regering te brengen en daar bij het verdere sociaal beleid rekenschap van te geven. Wij vinden dat de bijstand voor velen te laag is. Wij willen dat bijstandsgerechtigden € 200 per maand (netto) mogen bijverdienen, zonder gevolgen voor de uitkering. Helaas denkt de overgrote meerderheid van de raad daar anders over; zelfs als het om slechts € 500 per jaar (€ 41,67 per maand) gaat (zie inzet). Het leveren van een **tegenprestatie** aan de gemeenschap vinden wij een goede zaak, mits iemand daartoe in staat. Toeleiding naar werk heeft onze voorkeur.

Uitslag stemming gemeenteraad Arnhem 21-07-2021

Voor **7** Motie vreemd aan de agenda "500 euro bijverdienen naast bijstand bestaan" (21M41)
Tegen **29**

Partij	Stemmen
GROENLINKS	7
VVD	6
D66	4
PvdA	4
SP.	0
ChristenUnie	2
DENK	0
de Groot	0
Verheij	2
Henzen	2
Totaal	36

4.2 Wij vinden dat het experimenteren met een **basisinkomen** geen zaak is voor Arnhem. Als Arnhem dit zou gaan doen, bestaat het risico dan mensen, waaronder mensen die prima kunnen werken als "niet-gerechtigden" naar Arnhem verhuizen en een aanvraag doen en soms daarnaast zelfs ook nog blijven werken.

7. Openbare ruimte

7.1 Meer woningen zijn dringend nodig. En omdat de ruimte schaars is, moeten wij sneller weilanden (bijvoorbeeld richting Driel) omzetten in woonlocaties. **Parkjes en (openbare) tuinen**, zoals in het Spijkerkwartier zijn noodzakelijk voor ontmoeting en genieten van het groen, en ook het voorkomen van hitte stress. Ook bij de ontwikkeling van nieuwbouwwoningen dient dat in samenspraak te gaan met de direct betrokkenen, zoals de omwonenden van een bouwlocatie. Zonder draagvlak geen nieuwbouw.

7.2 Wij vinden dat wijkbewoners een belangrijke **verantwoordelijkheid** hebben voor de openbare ruimte in hun wijk, zoals het parkeren, zwerfafval en openbaar groen. Wij vinden dat de gemeente slechts met instemming van een meerderheid van omwonenden veranderingen mag aanbrengen, zoals het kappen en planten van bomen. De gemeente dient faciliterend (ondersteunend) en niet dirigerend op te treden, tenzij er sprake is van gevaar.

7.3 Wij willen dat in alle Arnhemse wijken in de openbare ruimte huftebestendige **fitness-toestellen** worden geplaatst, zoals in bijvoorbeeld Elderveld; geschikt voor jong en oud en voor mensen met een fysieke beperking.

7.3 Zolang er geen adequaat openbaar vervoer beschikbaar is, zijn mensen aangewezen op eigen vervoer, zoals de auto. Met name ouderen en mensen met een fysieke beperking zijn vaak aangewezen op een eigen auto. Dat brengt met zich mee dat er voldoende **parkeerplaatsen** dienen te zijn in de openbare ruimte en bij voorkeur ondergronds in een garage. Zo willen wij ook dat in Kronenburg een ondergrondse parkeergarage komt en niet een bovengrondse direct in het zicht van omwonenden komt.

7.4 Wij vinden dat bewoners in wijken met betaald **parkeren gratis** moeten kunnen parkeren met één auto.

8. Verkeer en vervoer

8.1 Wij vinden dat het **openbaar vervoer** betaalbaar moet blijven. Dit is een overheidstaak. Helaas is een groot deel van de gemeenteraad het daar niet mee eens (zie inzet.)

Uitslag stemming gemeenteraad Arnhem 10-11-2021

Voor	7	Motie "Goedkope OV" (21M250)			
Tegen	31				
GROENLINKS	0	7	D66	0	5
Stamers		Gambée	Andrieweg		Groening
Prinsen		Pape	Loor		Bouma
Navis		Kalthoff	Venhoek		de Vries
Gemici		Maref	van Ormenen		Visser
Simons		Loos	van Ieperen		
van der Loo		Eplich			
Dayoflu					
Wageningen	0	0	SP	2	0
Wageningen			van der Laak		Elfrink
			Koom		Cettray
			Hulten		Robbes
ChristenUnie	0	2	DENK	2	0
Becker		Bata	de Groot		Vernieu
Nade		Ademir	Elhás		Benzen
Totaal		38			

8.2 Het **openbaar vervoer** moet ook goed toegankelijk moet zijn voor ouderen en mensen met een fysieke beperking.

8.3 Wij vinden dat de **buslijnen 1** (Oosterbeek-Arnhem CS), 8 en 13 snel moeten terugkomen, omdat deze lijnen wel in een behoefte voorzien.

8.4 Wij vinden dat **parkeertarieven** geen melkkoe van de gemeente moet zijn. Parkeertarieven dienen als doel te hebben om schaarse parkeerplaatsen te verdelen. Wij willen het parkeren na 18:00 gratis wordt, omdat dat goed is voor de horeca en andere middenstand.

8.5 Wij willen voor autoverkeer een **doorsteek** op het Willemsplein, zodat autoverkeer vanuit Arnhem-zuid komend van de Mandelabrug via het Nieuwe Plein en Willemsplein de Amsterdamseweg kan bereiken. Daarmee voorkomen wij sluipverkeer via Heijenoord en onnodig verkeer over de Weerdjesstraat en de singels.

8.6 De Arnhemse **singels en andere hoofdonthutingswegen** kunnen worden versmald en vergroend met een maximumsnelheid van 30 km per uur, zoals inmiddels ook in Parijs. Een goed voorbeeld is de herinrichting van de Johan de Wittlaan. Minder snel rijden, rotondes in plaats van dure verkeersregelinstallaties is beter voor het milieu en levert minder geluidsoverlast op.

9. Afvalbestrijding

9.1 Door **scheiden achteraf** kan het aantal ritten voor inzameling worden beperkt (minder CO-uitstoot) en komt een einde aan het afkeuren van afval, waardoor gescheiden ingezameld toch in de vuilverbranding eindigt. Ook voor kleinbehuisden – steeds meer mensen wonen klein – is het scheiden van afval lastig of zelfs onmogelijk.

9.2 Wij willen de **kraakwagen** weer maandelijks terug. Het is een utopie te denken dat men grof afval naar het kringloopstation brengt. Mensen hebben niet altijd vervoer om dit te doen. Ook in het verleden reden “morgensterren” de kraakwagen vooruit om bruikbare materialen mee te nemen voor hergebruik. Helaas wenst een zeer ruime meerderheid niet tot herinvoering over te gaan (zie inzet). Wij zullen ons hiervoor blijven inzetten.

Uitslag stemming gemeenteraad Arnhem 21-07-2021

Voor	6	Motie vreemd aan de agenda "Herinvoering kraakwagen" (21M35)
Tegen	30	

GROENLINKS 0 7	VVD 0 6	D66 0 4	PvdA 0 4
Coenders	Combeé	Andeweg	Greving
Prinsen	Pape	Loor	Bouma
Navis	Kalthoff	Verhoeck	de Vries
Dolsma	Maref	van Ommen	Visser
Gemici	Loos	van Iperen	
Simonis	Eppich		
van der Loo			
ChristenUnie 0 2	DENK 0 1	SP 0 0	
Becker	Aydemir	Elfrink	
Niede	Usta	Gelmans	
		Bobbe	
Totaal	36		

9.3 Wij vinden het niet eerlijk dat een tweepersoonshuishouden evenveel **belasting** voor afval moet betalen dan een gezin met bij voorbeeld drie kinderen. Wij willen dat per adres één tarief geldt met een toeslag per persoon op dat huisadres. Als je meer vervuult/aanbiedt dan betaal je meer.

9.4 Wij vinden het naïef te denken dat mensen hun afval mee naar huis nemen. Wij willen daarom het aantal **afvalbakken** in de openbare ruimte aanzienlijk vergroten. Vooral in de zomermaanden willen wij op hotspots (waar veel mensen komen) extra afvalbakken.

10. Wonen

10.1 Wij vinden het onaanvaardbaar dat er nog steeds te weinig **sociale (huur)woningen** in Arnhem zijn. De wachttijden zijn tussen 7 en 12 jaar. De gemeente moet het initiatief nemen om dit probleem eens echt aan te pakken, door desnoods zelf een woningstichting op te richten of initiatiefnemers te faciliteren, zoals een Knarrenhof-locatie, een woonvorm voor "jonge-ouderen" en "oudere-jongeren" die graag elkaar helpen en zo lang mogelijk zelfstandig willen wonen.

10.2. De woningnood is groot en de tendens is dat woningen, ook sociale huurwoningen, steeds duurder worden. Arnhem hanteert nu de norm van 30% **sociale woningbouw**, huur en koop. Wij vinden een percentage van 45 tot 50% wenselijk gezien de inkomens van de potentiële huurders en kopers. In wijken met veel sociale woningbouw, zoals Presikhaaf, Malburgen en Kronenburg willen wij meer koopwoningen. Helaas wil een overgrote meerderheid van de raad hier niet aan. Een motie tegen dure huurwoningen in Kronenburg is helaas verworpen (zie inzet).

Uitslag stemming gemeenteraad Arnhem 21-07-2021

Voor	8	Motie "Geen massale beleggershuur in Kronenburg" (21M173)
Tegen	28	

GROENLINKS 0 7	VVD 0 6	D66 0 4	PvdA 0 4
Coenders	Combeé	Andeweg	Greving
Prinsen	Pape	Loor	Bouma
Navis	Kalthoff	Verhoeck	de Vries
Dolsma	Maref	van Ommen	Visser
Gemici	Loos	van Iperen	
Simonis	Eppich		
van der Loo			
ChristenUnie 0 2	DENK 0 1	SP 0 0	
Becker	Aydemir	Elfrink	
Niede	Usta	Gelmans	
		Bobbe	
Totaal	36		

10.3 Wij zijn voorstander van **laagbouw** en compacte appartementengebouwen van maximaal vier etages, voorzien van een personenlift, zodat ook ouderen en mensen met een fysieke beperking ongehinderd toegang hebben. Wij wensen nadrukkelijk geen flatgebouwen meer zoals aan het Gelderseplein en aan het Driemondplein. Wonen op hoogte levert vaak gezondheidsrisico's op en draagt bij aan het gevoel van eenzaamheid, aldus wetenschappelijk onderzoek.

10.4 Wij willen dat mensen met een **urgentieverklaring** evenveel recht hebben op een sociale huurwoning dan een statushouder. De meerderheid van de huidige raad is daartegen en wil statushouders voortrekken. Een moeder met kinderen, die in de noodopvang zit wegens scheiding of huiselijk geweld, willen wij niet in die noodopvang houden ten gunste van een statushouder die ook in een noodopvang verblijft. Bovendien leidt ongelijke behandeling – in de publieke opinie – tot het beeld dat statushouders “voordringen”.

10.5 Zolang er nog een groot woningtekort is, willen wij samen met het bedrijfsleven, een of meer complexen bouwen met **tijdelijke woningen**. Ook na WO2 zijn tijdelijke woningen gebouwd; een deel staat er nog naar tevredenheid van de huidige bewoners.

10.6 Wij zijn voor een **actief toezicht** op de kwaliteit van woningen. Schimmelwoningen behoren door de eigenaar te worden aangepakt; desnoods met toepassing door de gemeente van bestuursdwang.

10.7 Wij zijn tegen het “**verkameren**” van woningen. De gemeente dient in alle Arnhemse wijken een restrictief beleid te voeren. Woningen zijn niet gebouwd om te verkameren.

10.8 Wij willen dat het aantal **woonwagendplaatsen** in Arnhem fors wordt uitgebreid. Er is geen enkele reden om deze uitbreidingen – als deze planologisch zijn te realiseren – op te houden.

11. Veiligheid

11.1 Niet alle Arnhemmers durven 's avonds over straat te gaan, omdat zij bang zijn in een gevaarlijke situatie te komen. Gevoel van **onveiligheid** is iets persoonlijks. Als gemeente dienen wij ervoor te zorgen dat er voldoende verlichting is en onveilige plekken weer veilig worden. Voorts willen wij voortdurende aandacht voor het risico van **ondermijning** of wel dat criminelen vat krijgen op de bovenwereld door beïnvloeding van de samenleving. Hierdoor raken normen vervaagd en neemt het gevoel van veiligheid en leefbaarheid af.

11.2 In de Arnhemse praktijk heeft **cameratoezicht** bijgedragen aan de aanhouding van raddraaiers op/rond de Korenmarkt. Deel van de camera's kan al flexibel worden ingezet, maar als daar aanleiding voor is, is uitbreiding zeker wenselijk. Het is wel belangrijk om beelden overeenkomstig de bedoeling te gebruiken.

11.3 Heel en veilig dragen bij aan het welzijn en een prettig gevoel. Helaas heeft de meerderheid van de raad in 2021 tegen een voorstel gestemd om te investeren in meer toezicht door het aanstellen van meer **toezichthouders**. (zie inzet).

Wij zijn voor meer toezichthouders; niet alleen om bonnen uit te schrijven, maar om zichtbaar aanwezig te zijn om preventie een boost te geven en gastvrijheid laten prevaleren.

Uitslag stemming gemeenteraad Arnhem 10-11-2021

Voor	9	Amendement "Meer BOA's voor veiligheid en leefbaarheid in onze wijk" (21A66)
Tegen	29	

Partij	Stemmen	Stemmen	Stemmen	Stemmen
GROENLINKS	0	7	D66	0
Coenders			Andeweg	5
Prinsen			Loor	5
Navis			Vermooij	5
Gemici			Mandel	5
Simonis			van Ommeren	5
van der Loo			van Iperen	5
Dayodju			Eppich	5
Wageningen	1	0	SP	2
Koom	0	2	van der Laak	3
Hutten	0	2	Manders	2
ChristenUnie	0	2	Kraaijenbrink	0
Becker	0	2	DENK	2
Nede	0	2	Ulla	0
Totaal	38		Be Droom	0
			Ellens	0
			van der Meulen	0
			Verhulst	0
			Benzen	0

11.4 Wij omarmen **buurtpreventie** in wijken en willen buurtpreventie stimuleren en ondersteunen.

11.5 Wij willen dat **wijkagenten** meer zichtbaar zijn in de wijk en worden bijgestaan door handhavers en vrijwilligers, die daartoe worden opgeleid.

11.6 Tippelen is niet meer van deze tijd. Alleen Arnhem en Nijmegen hebben nog een tippelzone. De **tippelzone** is ooit ingesteld voor de veiligheid van prostituees en wordt liefkozend zorgzone genoemd, omdat deze dames door de gemeente wordt gesteund. Arnhem heeft besloten tot een uitsterfbeleid. Dat juichen wij toe.

12. Jeugd en jongeren

12.1 Wij willen dat het jeugd- en jongerenwerk **meer aansluit** op de behoeften van deze doelgroep. Zo vinden wij het goed dat bijvoorbeeld Willemeen door met name jongeren wordt gerund, met steun van professionals. Niet andersom.

12.2 Jongeren zoeken elkaar vaak graag op in de buitenruimte, maar bij slecht weer is er vaak geen voorziening. Wij willen dat er **kleinschalige voorzieningen**, zoals buurthuizen, zijn waar jongeren zich kunnen ophouden, bij voorkeur zonder dat stimulerende middelen worden gebruikt. De inrichting van de multifunctionele centra voldoen niet in deze behoefte.

13. Gezondheid

13.1 Zorg is geen luxeproduct en daarmee niet iets voor **de markt**.

Wij vinden het slecht dat zorgverleners en bestuurders in de zorg zichzelf (forse) bonussen toekennen. Het is de overheid die dit toestaat en ook zou kunnen verbieden. Wij zijn voor een verbod en dus **tegen marktwerking**. Helaas heeft de meerderheid van de raad tegen een voorstel gestemd om marktwerking te beperken.

De gemeente is verantwoordelijk voor het **zorgdomein, inclusief de jeugdzorg**, maar heeft wel de mogelijkheid om de druk op die zorg te verminderen door slim te organiseren. Wij willen het aantal zorgverleners verder verminderen en via een transparant systeem voorkomen dat “slimme zorgaanbieders” via marketingtrucs wachtlijsten creëren voor eigen gewin. Afrekenen dient sneller en transparanter te worden geregeld. Bezuinigen op de zorg, inclusief de jeugdzorg, willen wij absoluut niet en is ook niet nodig.

13.2 Wij willen dat binnen de gemeente meer accent wordt gelegd op **preventieve gezondheid**, zoals voorlichting over middelen gebruik.

13.3 Wij zijn voor meer schone lucht. Wij willen dan ook inzetten op bij voorbeeld het sluiten van de **biomassacentrales** Kleefse Waard en Klingelbeek. De meerderheid van de raad heeft zich helaas niet ingespannen om deze vervuilende installaties te voorkomen.

13.4 Wij willen tijdens de jaarwisseling op een of meer locaties een centrale **vuurwerkshow**, zodat een verbod op stinkend en lawaai makend vuurwerk draagvlak krijgt. Op Koningsdag willen wij een op een centrale locatie een **dronesshow**.

13.5 Wij zijn tegen het plaatsen van **windmolens** in Arnhem. Slagschaduw en permanent geluid zijn ongezond voor mensen en gevaarlijk voor vogels.

14 Klimaat

14.1 Zolang onder meer Duitsland met subsidie van de Europese Unie woningen nog aan het **aardgas** koppelt is het vreemd dat wij woningen van het gas afhaken. Wij willen dat de projecten “van het gas af” worden gestopt totdat Duitsland ook van het gas afgaat. Overigens is aardgas door de Europese commissie aangemerkt als schone brandstof.

Het staat niet vast dat CO2 verantwoordelijk is voor de opwarming van de aarde.

Geen klimaatgekte op kosten van de Arnhemse belastingbetaler.

14.2 Wij stellen voor om te investeren in **waterstof** als brandstof voor verwarming van woningen.

14.3 Als er draagvlak is voor het plaatsen van windmolen, die bovendien past binnen de wet- en regelgeving en geen gezondheidsschade veroorzaakt bepleiten wij **axiale windmolens**; dat zijn installaties zonder wieken en dus vogelvriendelijker.

15 Binnenstad

15.1 Ooit is de Arnhemse binnenstad uitgeroepen tot de mooiste binnenstad van Nederland. Wij willen dat **predicaat** terug. Daarom vinden wij dat de binnenstad-organisatie voldoende budget moeten krijgen en dat toezeggingen ook structureel zijn.

15.2 Wij vinden dat de binnenstad aan verbetering toe is. Het zou mooi zijn om de Steenstraat met de binnenstad te verbinden. Wij denken dat zulks kan als het autoverkeer niet langer over de Jansbuitensingel komt. Het verkeer vanaf de John Frostburg zien wij graag **ondergronds** gaan tot aan het Rembrandtheater dan wel Velperplein.

16 Cultuur en evenementen

16.1 Hoewel wij het belangrijk vinden dat in Arnhem ook culturele instellingen gevestigd zijn en evenementen plaatsvinden, dient dat binnen redelijke **financiële kaders**. Wij zijn voor modernisering van het **Stadstheater** maar niet voor iedere prijs. De nu door de directie van het Stadstheater voorgelegde plannen, ruim € 95 miljoen, vinden wij buiten elke realiteit. Wij stellen dan ook voor om een externe partij een programma van eisen te laten opstellen, waarbij het eerdere budget van ongeveer € 42 miljoen maatgevend is.

16.2 Wij voelen ons ook betrokken bij de **Oostpool en Introdans**. Het zijn rijksgezelschappen. Zekerheid over blijvende vestiging in Arnhem hebben wij niet. Wij stellen voor om voor beide gezelschappen een productiehuis met kleine zaal te bouwen in Stadsblokken, waar al een opdracht ligt voor cultuur, dan wel GelreDome, alwaar mettertijd een gebouwde parkeervoorziening zal moeten komen, wegens wegvallen van de satellietparkeerplaatsen in de stad.

16.3 Wij vinden dat nieuwe investeringen in cultuur moeten leiden tot een cultuuraanbod **voor iedereen**, zonder dat daarna nog eens subsidie (zoals CJP en GelrePas) moet worden verstrekt om bepaalde doelgroepen zoals jongeren en mensen met een beperkt budget te bereiken.

16.4 Wij willen dat de **multifunctionele centra - en buurtcentra** beschikbaar komen voor culturele activiteiten. Pas wanneer een activiteit entree heft, dan is betalen van de accommodatie aan de orde.

16.5 Wij willen het internationale evenement **Living Statues** in Arnhem terug, evenals de prachtige muziekshow uit de jaren '60: de **NATO-taptoe**. Muziek verbreedert zeker als het door militairen wordt uitgevoerd.

17 Grote projecten

17.1 Een meerderheid in de raad heeft besloten tot de **Arnhem-oost-aanpak**. De Arnhem-Oost aanpak heeft als doel om alle Arnhemmers gelijke kansen te bieden en tweedeling in de stad tegen te gaan, maar deze aanpak alleen uit te voeren in de wijken Klarendal, Geitenkamp, Presikhaaf-West, Malburgen en Arnhems Broek. Het project heeft een looptijd van 18 jaar en er wordt € 47 miljoen geïnvesteerd. Deze aanpak is nodig omdat de gemeente heeft opgetreden als het gaat om de aanpak van armoede en verloedering. Wij zijn van mening dat deze aanpak in alle wijken moet worden toegepast.

17.2 Nu de uitbreiding en modernisering van het **Gemeentemuseum** zijn voltooiing nadert, begroot op ruim € 30 miljoen zijn wij benieuwd of dit binnen de begroting is gebleven. Inmiddels is gebleken dat dit forse budget met nog eens € 300.000 is overschreden. Wij waren en zijn geen voorstander van zo'n forse investering, omdat wij liever investeren in mensen, die nu financieel niet rondkomen.

17.3 Wij zijn geen voorstander van het door de raad in meerderheid aangenomen plan de **Blaauwe Golven** voor € 10 miljoen. Dit verloederde kunstwerk had prima plaats kunnen maken voor een parkje, meer groen.

17.4 Wij zijn tegen het voorliggende plan voor het **Stadstheater**. Geen € 95 miljoen in stenen, maar voor een verantwoorde modernisering.

17.5 Wij zijn tegen het plan om wijk **Kronenburg** uit te breiden met ten minste 1.100 woningen, omdat de wijk nu al zeer verstedend is en geen natuur heeft. De meerderheid van de raad heeft op 19 januari 2022 groenlicht gegeven voor de uitbreiding en wenste geen garantie te geven om maximaal 1.100 woningen te bouwen en evenmin om de ontwikkeling in samenspraak met de huidige bewoners te doen.

18 Doelmatigheid

Wij willen dat belastinggeld doelmatig wordt besteed. Daarom willen wij een wethouder met **portefeuille efficiëntie**. Deze wethouder zorgt ervoor dat subsidies en betalingen voor extern uitgevoerde werkzaamheden, zoals ook in het zorgdomein, vele malen scherper worden beoordeeld dan nu het geval is. Steeds dient getoetst te worden of de gestelde doelen worden gehaald. Deze wethouder moet ook scherp zijn op het binnenhalen van bijdragen van het Rijk, de provincie, de Europese Unie en de Euregio Rijn-Waal. Maar wij willen ook dat omliggende gemeenten, waarvan inwoners ook gebruik maken van onze voorzieningen, meebetalen, zoals aan de investering en exploitatie van onze culturele voorzieningen.

19 De gemeente als werkgever

19.1 De ambtelijke organisatie staat het bestuur terzijde. Anders dan andere partijen in de raad zijn wij van oordeel dat een **afspiegeling** van de samenleving binnen de ambtelijke organisatie niet persé bijdraagt aan een beter functionerende gemeente. Ervaring of bepaalde etniciteit hebben geen meerwaarde boven deskundigheid. Adviseren over armoede, bijvoorbeeld, kan ook gebeuren door iemand die niet in armoede leeft. Kwaliteit prevaleert.

19.2 Omdat goed adviseren inherent is aan de situatie kennen anders dan tussen 9:00 en 17:00 op werkdagen, willen wij dat ambtelijke medewerkers belast met advisering over inhoudelijke kwesties verleiden te gaan **wonen en leven** binnen de grenzen van Arnhem. In het verleden was dit een normale praktijk.

STELLINGEN EN ONZE REACTIE in onder meer Kieskompas

1 Het gemeentelijk raadgevend referendum moet worden afgeschaft.

Antwoord: Helemaal mee oneens.

Toelichting: Wij vinden een referendum een belangrijke vorm van burgerparticipatie. De burger mag kiezen. Voorwaarde is dat objectief voor- en nadelen in beeld worden gebracht. Op basis van de bij meerderheid uitgebrachte stemmen valt de beslissing. Dat is ook zoals leden van de gemeenteraad worden gekozen. Ook dan is de uitslag ongeacht de opkomst van kiezers geldig.

2 Bij nieuwbouwprojecten moet er minder ruimte komen voor de auto.

Antwoord: Oneens.

Toelichting: De praktijk is dat zolang er geen adequaat openbaar vervoer voorhanden is, mensen zijn aangewezen op eigen vervoer, zoals de auto. Met name ouderen en mensen met een fysieke beperking zijn vaak aangewezen om een eigen auto. Deeltijd-auto's (dus één auto voor meer huishoudens) zijn geen onverdeelde succes.

3 Er moeten meer woningen gebouwd worden, ook al gaat dat ten koste van groen.

Antwoord: Neutraal.

Toelichting: Meer woningen zijn dringend nodig. Omdat de ruimte schaarse is, moeten wij sneller weilanden (bijvoorbeeld richting Driel) omzetten in woonlocaties. Parkjes en (openbare) tuinen, zoals in het Spijkerkwartier zijn noodzakelijk voor ontmoeting en genieten van het groen, en ook het voorkomen van hitte stress. Ook bij het ontwikkelen van nieuwbouwwoningen dient dat in samenspraak te gaan met de direct betrokkenen, zoals de omwonenden van een bouwlocatie. Zonder draagvlak geen nieuwbouw.

4 Minimaal 40% van de nieuwbouwwoningen moeten sociale huurwoningen zijn.

Antwoord: Mee eens.

Toelichting: De woningnood is groot en de tendens is dat woningen, ook

sociale huurwoningen, steeds duurder worden. Arnhem hanteert nu de norm van 30% sociale woningbouw, huur en koop.

Wij vinden ophogen van dit percentage woningen wenselijk, tenzij in de betreffende wijk al veel sociale woningbouw gerealiseerd is, zoals in Presikhaaf, Malburgen en Kronenburg.

5 Er moeten meer sociale huurwoningen gebouwd worden in villawijken.

Antwoord: Helemaal mee eens.

Toelichting: Het is niet normaal als een starter op de woningmarkt tussen de 7 jaar (appartement) en 12 jaar (eengezinswoning) moet wachten. Wij willen dat sociale huurwoningen ook in wijken met veel koopwoningen worden gebouwd. Dat wil nadrukkelijk niet betekenen dat wij groene plekken/plantsoenen in wijken willen volbouwen.

6 Statushouders (vluchtelingen met een verblijfsvergunning) mogen geen voorrang krijgen op een sociale huurwoning.

Antwoord: Mee eens.

Toelichting: Wij willen dat mensen met een urgentieverklaring evenveel recht hebben op een sociale huurwoning dan een statushouder. Bijvoorbeeld: een moeder met kinderen, die in de noodopvang zit wegens scheiding of huiselijk geweld, willen wij niet in die noodopvang houden ten gunste van een statushouder die ook in een noodopvang verblijft. Bovendien leidt ongelijke behandeling – in de publieke opinie – tot het beeld dat statushouders “voordringen”. Dat moeten wij voorkomen.

7 De gemeente moet een investeringsfonds oprichten om zelf woningen te bouwen, ook als dit grote financiële risico's oplevert.

Antwoord: Neutraal.

Toelichting: Grote financiële risico's moet de gemeente voorkomen door de juiste kennis en kunde in te huren.

Wonen is een grondrecht en de overheid dient daarin behulpzaam te zijn. Als de gemeente Arnhem risico neemt in het vernieuwen en uitbreiden van het gemeentemuseum en stadsschouwburg, moet de gemeente niet weglopen rond de verantwoordelijkheid om voldoende sociale woningen op te leveren.

8 In Arnhem mogen meer woontorens komen van meer dan 70 meter hoog.

Antwoord: Helemaal mee oneens.

Toelichting: Wonen op hoogte levert vaak gezondheidsrisico's op en draagt bij aan het gevoel van eenzaamheid, aldus wetenschappelijk onderzoek. Wij zijn voor compacte appartementengebouwen van maximaal vier etages, voorzien van een personenlift, zodat ook ouderen en mensen met een fysieke beperking ongehinderd toegang hebben. Geen flatgebouwen zoals aan het Gelderseplein en aan het Driemondsplein.

9 De gemeente moet extra geld vrijmaken voor huiswerkbegeleiding voor kinderen uit minima-gezinnen.

Antwoord: Mee eens.

Toelichting: Onze toekomst, onze kinderen moeten alle aandacht krijgen om op school goed mee te komen. Dat betekent dat huiswerkbegeleiding soms noodzakelijk is. Kinderen uit gezinnen met een laag inkomen verdienen evenveel hulp toe als kinderen uit andere gezinnen.

10 Er moet meer geld komen voor armoedebestrijding ook als de lokale belastingen daarvoor omhoog moeten.

Antwoord: Mee eens.

Toelichting: Leven in armoede vinden wij onaanvaardbaar. Zolang mensen in Arnhem zijn aangewezen op de Voedselbank, voert Arnhem geen sociaal beleid. Het is niet nodig om lokale belastingen te verhogen, omdat op andere zaken minder geld kan worden uitgegeven, zoals het aantal ambtenaren dat zich met zaken onnodig bemoeien en zaken onnodig ingewikkelder maken.

11 De gemeente moet meebetalen aan gezond eten op scholen.

Antwoord: Helemaal mee eens.

Toelichting: Scholen zijn er om zaken te leren. Leren wat gezonde voeding is en het in praktijk brengen is erg belangrijk. Gezonde kinderen betekent een beter levensperspectief. Helaas heeft de meerderheid van de raad tegen een voorstel gestemd die daaraan een bijdrage zou kunnen leveren.

12 In Arnhem mogen geen nieuwe moskeeën komen.

Antwoord: Neutraal.

Toelichting: Zolang de vestiging van een moskee of ander gebedshuis geen overlast oplevert voor de omgeving zijn wij niet tegen de vestiging.

13 Arnhem moet minder asielzoekers opnemen.

Antwoord: Neutraal.

Toelichting: Alle gemeenten moeten een evenredige bijdrage leveren; ook bijvoorbeeld een gemeente als Rozendaal. Arnhem heeft hierin al verantwoordelijkheid genomen. Toezeggingen over tijdelijkheid van een voorziening – zoals in Elden – dienen te worden gerespecteerd. Wij waren/zijn tegen verlenging van het verblijf, omdat daarmee een afspraak met de buurt is geschonden.

14 Er mogen meer asielzoekerscentra in Arnhem komen.

Antwoord: Oneens.

Toelichting: Alle gemeenten moeten een evenredige bijdrage leveren; ook bijvoorbeeld een gemeente als Rozendaal. Arnhem heeft hierin al verantwoordelijkheid genomen. Toezeggingen over tijdelijkheid van een voorziening – zoals in Elden – dienen te worden gerespecteerd. Wij zijn tegen verlenging van het verblijf, omdat daarmee een afspraak met de buurt is geschonden.

15 De gemeente moet experimenteren met het basisinkomen.

Antwoord: Helemaal mee oneens.

Toelichting: Dit is geen gemeentelijke taak. Indien Arnhem dit zou gaan doen, bestaat het risico dan mensen, waaronder mensen die prima kunnen werken als “profiteurs” naar Arnhem verhuizen en een inkomen aanvragen en soms zelfs ook nog blijven werken.

16 De gemeente moeten mensen met een bijstandsuitkering verplichten een tegenprestatie te leveren in de samenleving.

Antwoord: Mee eens.

Toelichting: Als een bijstandsgerechtigde fysiek in staat is om een tegenprestatie te leveren moeten wij dit vooral aanmoedigen. Het leidt tot participatie en minder isolatie. Als een tegenprestatie om persoonlijke redenen niet mogelijk is, is korten van de uitkering niet aan de orde.

17 Om sociale voorzieningen in stand te houden mag de belasting op onroerend goed (huizenbezit) worden verhoogd.

Antwoord: Oneens.

Toelichting: De belastingdruk op huizenbezit is al hoog. Het is niet nodig om lokale belastingen te verhogen, omdat op andere zaken minder geld kan worden uitgegeven, zoals het aantal ambtenaren dat zich met zaken onnodig bemoeien en zaken onnodig ingewikkelder maken.

18 Om marktwerking in de zorg tegen te gaan moet de gemeente Arnhem een eigen organisatie oprichten die zorg levert.

Antwoord: Oneens.

Toelichting: Niet meer ambtenaren, maar de regels moeten stringenter evenals de controle op de naleving van de regels. Het maken van winst hoort daar niet bij. Dat geldt ook als zorgverleners of bestuurders in de zorg zich forse bonussen toekennen. Het is de overheid die dit toestaat en ook zou kunnen verbieden. Wij zijn voor zo'n verbod. Helaas heeft de meerderheid van de raad tegen een voorstel ter zake gestemd.

19 De gemeente mag alleen met zorgaanbieders werken die geen winst maken.

Antwoord: Mee eens.

Toelichting: Zorg is geen luxeproduct, maar een noodzakelijke steun, die vaak door de belastingbetaler wordt betaald. Het maken van winst hoort daar niet bij. Dat geldt ook als zorgverleners of bestuurders in de zorg zich forse bonussen toekennen. Het is de overheid die dit toestaat en ook zou kunnen verbieden. Wij zijn voor zo'n verbod. Helaas was de meerderheid van de raad tegen een voorstel ter zake.

20 De gemeente moet meer geld uittrekken voor ordehandhavers (buitengewoon opsporingsambtenaren) op straat.

Antwoord: Helemaal mee eens.

Toelichting: Veiligheid draagt bij aan het welzijn en een prettig gevoel bij de Arnhemse burger. Helaas heeft de meerderheid van de raad tegen een voorstel gestemd om te investeren in meer buitengewoon opsporingsambtenaren.

21 In Arnhem moet meer cameratoezicht komen, ook al gaat dat ten koste van de privacy.

Antwoord: Mee eens.

Toelichting: In de Arnhemse praktijk heeft cameratoezicht bijgedragen aan de aanhouding van raddraaiers op/rond de Korenmarkt. Deel camera's kan al flexibel worden ingezet. Als daar reden voor is, is uitbreiding wenselijk. Het is wel belangrijk om beelden overeenkomstig de bedoeling te gebruiken.

22 De tippelzone in Arnhem mag openblijven.

Antwoord: Helemaal mee oneens.

Toelichting: Tippelen is niet meer van deze tijd. De tippelzone is ooit ingesteld voor de veiligheid van prostituees.

Arnhem heeft besloten tot een uitsterfbeleid en daardoor zijn nog 6 dames actief. De zorgkosten (begeleiding door Iris-zorg) voor het mogelijk maken van tippelen zijn jaarlijks ruim € 250.000; dus ruim € 40.000 per dame. Wij vinden dat deze dames niet langer op kosten van de belastingbetaler moeten worden gefaciliteerd, maar anderszins steun verdienen buiten de sfeer van prostitutie.

23 Het vuurwerkverbod voor consumenten moet ook na Corona blijven.

Antwoord: Mee eens.

Toelichting: De vele slachtoffers, maar ook de luchtvervuiling, is voor ons voor de stelling te zijn, maar het is niet handhaafbaar, mede vanwege open grenzen (Duitsland, België, Polen) en internetverkoop. Wel zijn wij voorstander dat de gemeente – in navolging van bijvoorbeeld Rotterdam – bij de jaarwisseling een vuurwerkshow faciliteert.

24 De milieuzone in het centrum van Arnhem moet worden uitgebreid.

Antwoord: Oneens.

Toelichting: Als een (vracht)auto voldoet aan de landelijke milieueisen dan is het niet doelmatig om per gemeente andere milieueisen aan te houden. Bovendien komen er meer (vracht)auto's elektrisch aangedreven.

25 Voor klimaatmaatregelen mogen de lokale belastingen stijgen.

Antwoord: Helemaal mee oneens.

Toelichting: Het is een ingrijpende koersverandering. Het is geen gemeentelijke taak, maar een wens van de regering. Zolang nog direct over onze grens in Duitsland mensen met EU-subsidie op het gas worden aangesloten, is nu deze koersverandering niet gewenst. Overschakelen op koolwaterstof valt te overwegen.

26 In de gemeente Arnhem mogen extra windmolens gebouwd worden.

Antwoord: Helemaal mee oneens.

Toelichting: Arnhem heeft geen plaats voor windmolens zonder dat omwonenden overlast daarvan ondervinden. Bovendien is het rendement van windmolens te verwaarlozen en een gevaar voor vogels.

27 Bewoners die een boom willen kappen in hun tuin hebben een vergunning nodig.

Antwoord: Helemaal oneens.

Toelichting: Baas in eigen tuin. Wij hebben het hier over tuinbezitters en niet over landgoedeigenaren (die zijn er in Arnhem amper). Geen bureaucratie en als een bewoner zijn boom niet meer wenst of dat de boom doodgaat is bemoeizucht van ambtenaren niet wenselijk. Wel zijn wij voorstander dat beeldbepalende bomen – die staan inmiddels op een gemeentelijke lijst – niet zonder meer mogen worden gekapt. Het kappen van bomen in het openbaar gebied door de gemeente willen wij wel beter regelen. Wij vinden dat de vergunningenprocedure met uitgebreide betrokkenheid van omwonenden noodzakelijk. Als er geen draagvlak voor kap is, kan kap alleen plaatsvinden als de boom aantoonbaar gevaar oplevert door de directe omgeving.

28 In plaats van inwoners afval te laten scheiden, zou de afvalverwerker dat moeten doen (na-scheiding).

Antwoord: Helemaal mee eens.

Toelichting: Door scheiden achteraf kan het aantal ritten voor inzameling worden beperkt (minder CO-uitstoot) en komt een einde aan het afkeuren van afval, waardoor gescheiden ingezameld toch in de vuilverbranding eindigt. Ook voor kleinbehuisden – steeds meer mensen wonen klein – is scheiden van afval lastig of zelf onmogelijk. Wij willen de kraakwagen weer maandelijks terug. Het is een utopie te denken dat mensen hun grof afval naar het kringloopstation brengen, bijvoorbeeld omdat zij hiervoor geen vervoer hebben. Ook in het verleden reden “morgensterren” de kraakwagen vooruit om bruikbare materialen mee te nemen voor hergebruik, zonder dat de belastingbetaler daarvoor moest betalen. Dat is een uitstekende situatie.

29 De gemeente moet meebetalen aan het aardgasvrij maken van woningen.

Antwoord: Helemaal mee oneens.

Toelichting: Het is een ingrijpende koersverandering. Het is geen gemeentelijke taak, maar een wens van de regering. Zolang nog direct over onze grens in Duitsland mensen met EU-subsidie op het gas worden aangesloten, is nu investeren in deze koersverandering niet gewenst. Waterstof kan een beter alternatief zijn, zeker nu inmiddels blijkt dat er onvoldoende capaciteit binnen het elektriciteitsnetwerk.

30 De gemeente mag meer geld uitgeven aan kunst en cultuur.

Antwoord: Oneens.

Toelichting: Zolang mensen in armoede leven en de meerderheid van de raad daar niet meer geld aan wil besteden, is het uitgeven van meer geld aan kunst en cultuur niet verantwoord. Kunst en cultuur zijn belangrijk, maar ook anderen dan de gemeente Arnhem hebben daar een verantwoordelijkheid.

31 De gemeente moet betalen voor zowel de vernieuwing van het stadstheater als de huisvesting van theatergezelschap Oostpool en dansgezelschap Introdans.

Antwoord: Mee eens.

Toelichting: Cultuur draagt bij aan een prettig woonklimaat. Wij zijn niet overtuigt van het nu voorliggende programma van eisen met begroting van meer dan € 95 miljoen. Onze ervaring is dat begrotingen opgesteld door ambtenaren vaak niet reëel zijn. Vrijwel altijd is het niet toereikend. Wij willen het productiehuis van de gezelschappen in Arnhem-Zuid komt, omdat in dit stadsdeel geen enkele grootse culturele voorziening is. Wij denken aan een locatie gekoppeld aan GelreDome,

Stadsblokken of Kronenburg of Schuytgraaf, aan de rand van het park Lingezege.

32 Fietsers moeten zoveel mogelijk voorrang krijgen, ook als dit ten koste gaat van de doorstroming van het autoverkeer.

Antwoord: Neutraal.

Toelichting: Fietsen stimuleert een gezonde levensstijl. Maatregelen om het fietsen te bevorderen vinden wij goed. Oponthoud van autoverkeer leidt tot onnodige luchtvervuiling.

33 Als de provincie een buslijn schrapt, moet de gemeente geld uittrekken om deze buslijn te behouden.

Antwoord: Mee eens.

Toelichting: Als blijkt dat de buslijn een maatschappelijk functie vervult, zoals in Klarendal, dan ligt hier een gemeentelijke taak. Wel moet worden gekeken naar de kosten. Een buslijn in stand houden terwijl deze maar mondjesmaat wordt gebruikt, is niet verstandig. Inzet van een buurtbus is dan te overwegen.

34 Om de ambtelijke organisatie een betere afspiegeling van Arnhem te maken, moeten minderheden voorrang krijgen bij sollicitaties.

Antwoord: Helemaal mee oneens.

Toelichting: De ambtelijke organisatie staat het bestuur terzijde. Een afspiegeling draagt niet bij aan het beter bereiken van de doelstellingen van de gemeenteraad. Ervaringskundigheid heeft geen meerwaarde boven deskundigheid. Adviseren over armoede, bijvoorbeeld, kan ook gebeuren door iemand die niet in armoede leeft. Kwaliteit prevaleert.